

Interreg
Polska-Słowacja

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Przewodnik po ścieżce historyczno-przyrodniczej „Po Dukli”

Wydawca:

Gmina Dukla, 38-450 Dukla
ul. Trakt Węgierski 11
tel. 13 432 91 00, 13 439 91 33, fax. 13 433 10 11
e-mail: gmina@dukla.pl, promocja@dukla.pl,
www.dukla.pl, www.360.dukla.pl

Skład i łamanie:

hedom.pl

Tekst:

Krystyna Boczar-Różewicz
Anna Chłopecka

Korekta językowa:

Agata Ojdowska

Schemat ścieżki:

Anna Chłopecka

Zdjęcie na okładce:

Panorama Dukli z widokiem na górę Cergową,
fot. Tomasz Gilewski

ISBN: 978-83-65340-16-0

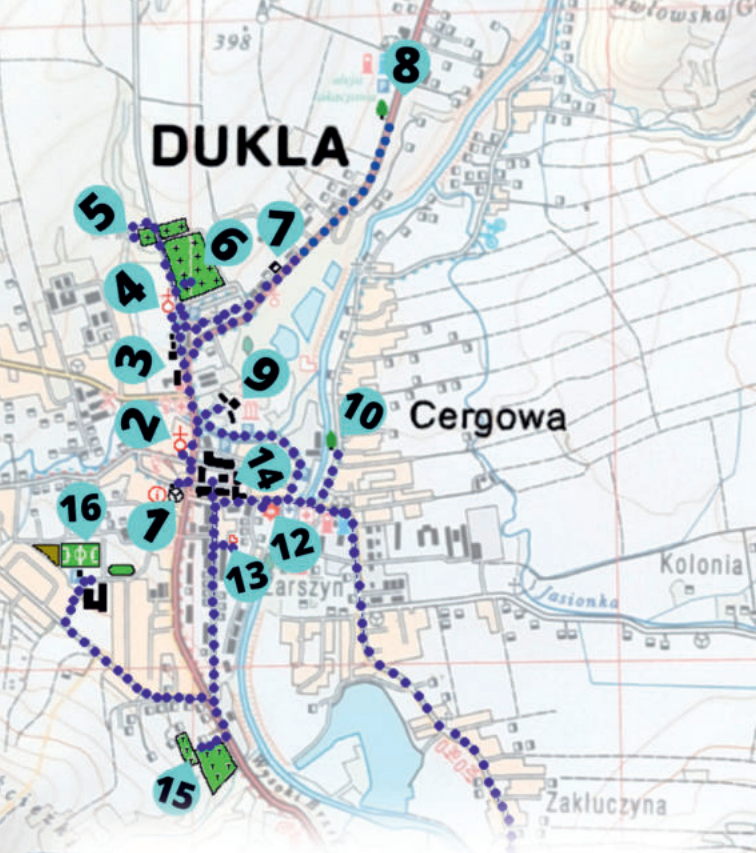
Wyłącznie odpowiedzialność za zawartość niniejszej publikacji
ponoszą jej autorzy i nie może być ona utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

Egzemplarz bezpłatny

Przewodnik po ścieżce
historyczno-przyrodniczej

„Po Dukli”

DUKLA

Schemat ścieżki

historyczno-przyrodniczej „Po Dukli”

„Po Dukli” Historical and Natural Trail

Prírodovedno-historický chodník "Po Dukle"

- 1** Transgraniczna Informacja Turystyczna w Dukli
Cross-border Tourist Information Centre
Cezhraničné turistické informačné centrum v Dukle
- 2** Kościół farny pw. św. Marii Magdaleny w Dukli
The Parish Church of St. Mary Magdalene
Farský kostol v sv. Márie Magdalény
- 3** Budynki: Sąd, Poczta, „Dom pod lipami”
Buildings: Court, Post Office and "House
under linden trees"
Budovy: súd, pošta a „Dom pod lipami”

-
- 4** Kościół i Klasztor OO. Bernardynów w Dukli
The Bernardine Church and Monastery in Dukla
Kostol a kláštor bernardínov v Dukle
- 5** Cmentarze wojenne w Dukli
World War I and II Cemeteries in Dukla
Vojnové cintoríny z 1. a 2. svetovej vojny v Dukle
- 6** Cmentarz komunalny w Dukli
Municipal Cemetery in Dukla
Mestský cintorín
- 7** Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych
Complex of Carpathian Landscape Parks
Komplex Karpatských krajinných parkov
- 8** Aleja akacjowa
Acacia Avenue (Black Locust Avenue)
Akátová alej - alej bieleho akátu
- 9** Muzeum Historyczne - Pałac w Dukli
History Museum – Dukla Palace
Historické múzeum - palác v Dukle
- 10** Dąb w Cergowej
Oak in Cergowa
Dub v Cergovej
- 11** Wieża widokowa na górze Cergowej
The View Tower on Mount Cergowa
Vyhlídková veža na hore Cergowa
- 12** Ruiny synagogi w Dukli
Ruins of the synagogue in Dukla
Synagóga
- 13** Ruiny komory celnej w Dukli
Ruins of the customs house in Dukla
Colná komora v Dukle
- 14** Rynek w Dukli
The market square in Dukla
Stredoveká zástavba na námestí v Dukle
- 15** Cmentarze żydowskie w Dukli
Jewish cemeteries
Židovské cintoríny
- 16** Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dukli
Municipal Sports and Recreation Center in Dukla
Mestské športovo-rekreačné stredisko

Przystanek 1

Ścieżka historyczno-przyrodnicza „Po Dukli”

„Po Dukli” Historical and Natural Trail

Prírodovedno-historický chodník „Po Dukle”

Dukla to przygraniczne miasteczko położone w sercu Beskidu Niskiego. Ta niewielka, założona w średniowieczu miejscowość, która aż do czasów II wojny światowej stanowiła własność prywatną, jest pełna osobliwości.

Ścieżka historyczno-przyrodnicza „Po Dukli” ma długość 13,5 km i składa się z 16 przystanków obejmujących atrakcje architektoniczno-przyrodnicze. Ścieżka ma kształt pętli, rozpoczyna się i kończy w punkcie Transgranicznej Informacji Turystycznej w Dukli. Uatrakcyjniamy przebiegający przez Duklę i Svidník transgraniczny szlak rowerowy „Beskidzkie Muzea”, którego początek znajduje się w Krośnie. Na szlaku o długości 321 km odwiedzić można 18 muzeów: 12 po polskiej i 6 po słowackiej stronie. Trasa Dukla – Svidník ma 116 km i obejmuje muzea w Dukli, Olchowcu, Zydranowej i Svidniku.

The “Po Dukli” historical and natural trail is 13.5 km long and consists of 16 stops which include architectural and natural attractions. Loop-shaped, the trail starts

*Budka Nietelefoniczna, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
Non-Telephone Booth
Netelefonna budka*

and ends at the Cross-Border Tourist Information Centre in Dukla. It complements the “Beskid Museums” cross-border cycling route running through Dukla and Svidnik, which also has the shape of a loop, with both its start point and end point being the city of Krosno. The loop of the “Beskid Museums” route is 321 km long and connects 18 museums: 12 on the Polish side and 7 on the Slovak side. Along the 116 km long Dukla - Svidnik route, there are museums in: Dukla, Olchowiec, Zyndranowa and Svidnik.

Panorama Dukli, fot. Tomasz Gilewski
Panorama of Dukla
Panoráma Dukly

Prírodovedno-historický chodník „Po Dukle“ je dlhý 13,5 km a pozostáva zo 16 zastávok s architektonickými a prírodnými zaujímavosťami. Chodník má tvar slučky a začína a končí pri Cezhraničnom turistickom informačnom centre v Dukle. Zatraktivňuje cezhraničnú cyklotrasu „Beskydskémúzeá“, ktorá vedie cez Duklu a Svidník a má tvar slučky, začína a končí v Krosne. Slučka trasy „Beskydskémúzeá“ je dlhá 321 km a spája 18 múzeí, z toho 12 na poľskej a 7 na slovenskej strane. Na trase Dukla - Svidnik, dlhej 116 km, sa nachádzajú múzeá v: Dukle, Olchowci, Zyndranowej a Svidniku.

Urząd Miejski w Dukli

Town Hall in Dukla

Mestský úrad v Dukle

38-450 Dukla, ul. Trakt Węgierski 11

Tel/fax. : +48 13 432 91 00 / 13 433 10 11

www.dukla.pl, e-mail: gmina@dukla.pl

Transgraniczna Informacja Turystyczna w Dukli

Cross-Border Tourist Information Centre in Dukla

Cezhraničné turistické informačné centrum v Dukle

38-450 Dukla, ul. Trakt Węgierski 26a

Tel. +48 13 433 56 16

www.it.dukla.pl, e-mail: tit@dukla.pl

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dukli

Municipal Sports and Recreation Centre in Dukla

Mestské športové a rekreačné stredisko v Dukle

38-450 Dukla, ul. Armii Krajowej 1A

Tel.+48 13 433 03 35

www.mosir.dukla.pl, e-mail: mosir@dukla.pl

Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dukli, fot. Juliusz Stola
St. Mary Magdalene's parish church in Dukla
Farský kostol sv. Márie Magdalény v Dukle

Przystanek 2

Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny

The Parish Church of St. Mary Magdalene

Farský kostol v sv. Márie Magdalény

„Perła Rokoko”, czyli Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dukli – stanowi najcenniejszy zabytek Dukli. Obecny wygląd kościoła pochodzi z II połowy XVIII wieku. Jest to budowla jednonawowa w stylu późnego baroku z parą symetrycznych, eliptycznych, kopułowych kaplic. Obok kościoła znajduje się trójkondygnacyjna dzwonnica z XVIII w. Kościół parafialny początkowo drewniany powstał około 1461 roku. Od XV wieku do czasu przebudowy utrzymany był w stylu gotyckim. Po pożarze w 1738 roku został odbudowany w latach 1742-1747 na wskutek starań Józefa Mniszcha - ówczesnego właściciela Dukli. Obecny kształt świątynia zawdzięcza kolejnej przebudowie prowadzonej w latach 1764-1765 przez Jerzego Augusta Wandalina Mniszcha. Dostawiono wówczas dwie duże kaplice. W prawej kaplicy znajduje się nagrobek Marii Amalii z Brühlów Mniszchowej (1736–1772) żony Jerzego Wandalina Mniszcha. Rzeźba autorstwa Jana Obrockiego przedstawia naturalnej wielkości zmarłą spoczywającą na postaniu. W ołtarzu głównym mieszczą się cenne rzeźby czterech cnót: Miłości, Nadziei, Wiary i Pokuty.

Referred to as “the pearl of Rococo”, the Parish Church of St. Mary Magdalene is the most valuable monument in Dukla. The present appearance of the church derives from the second half of the 18th century. It is a single-nave structure in the late Baroque style with a pair of symmetrical, elliptical, domed chapels.

fol. Krystyna Boczar-Rózewicz

Maria Amalia z Brülów Mniszchowa (rzeźba nagrobna w kaplicy kościoła farnego w Dukli)
Maria Amalia Mniszech, née von Brühl (tombstone sculpture in the chapel of the parish church in Dukla)
Maria Amalia rod. Brül Mniszechová (náhrobná socha v kaplnke farského kostola v Dukle)

Next to the church, there is an 18th century three-storey belfry. The parish church, initially wooden, was built around 1461. It was maintained in the Gothic style from the 15th century until its reconstruction. After a fire in 1738, it was rebuilt in 1742-1747 thanks to the efforts of Józef Mniszech, the owner of Dukla. The present form of the church is due to another reconstruction carried out in 1764-1765 by Jerzy August Wandalin Mniszech, when the two large chapels were added. Subsequent fires in 1810, 1821 and 1885 damaged the building. In the right-hand chapel, there is a tombstone of Maria Amalia Mniszchowa, née von Brühl (1736 - 1772) - the wife of Jerzy Wandalin Mniszech, with a life-size sculpture of the deceased, resting on a bed, sculpted by Jan Obrocki. At the main altar, there are valuable sculptures representing the four virtues: Love, Hope, Faith and Penance.

Farský kostol sv. Márie Magdalény v Dukle - „rokoková perla“ je najcennejšou pamiatkou v Dukle. Dnešná podoba kostola pochádza z 2. polovice 18. storočia. Jedná sa o jednolodovú stavbu v neskorobarokovom slohu s dvojicou symetrických, eliptických, kupo-lovitých kaplniek. Vedľa kostola stojí troj-poschodová zvonica z 18. storočia. Farský kostol, pôvodne drevený, bol postavený okolo roku 1461. Od 15. storočia až do prestavby bol v gotickom štýle. Po požiari v roku 1738 bol znovu postavený v rokoch 1742-1747 vďaka úsiliu Józefa Mniszceha, majiteľa Dukly. Dnešnú podobu chrámu vďaka ďalšej rekonštrukcii, ktorú v rokoch 1764-1765 uskutočnil Jerzy August Wandalin Mniszech. Boli vtedy pristavené dve veľké kaplnky. Následné požiare v rokoch 1810, 1821 a 1885 budovu poškodili. V pravej kaplnke sa nachádza náhrobok Márie Amálie rodenej Brül Mniszchowej (1736 - 1772), manželky Jerzyho Wandalina Mniszceha s v životnej veľkosti sochou zosnulej spočívajúcej na posteli od Jana Obrockého. V hlavnom oltári sú cenné sochy štyroch cností: Lásky, Nádeje, Viery a Pokánia.

Kościół parafialny pw. św. Marii Magdaleny w Dukli – wnętrze, fot. Juliusz Stola
St. Mary Magdalene's parish church in Dukla – the interior
Farský kostol sv. Márie Magdalény v Dukle – interiér

Przystanek 3

Budynki: Sąd, Poczta i „Dom pod lipami”

Buildings: Court, Post Office and “Dom pod Lipami”

Budovy: súd, pošta a „Dom pod lipami”

Po wielkich pożarach Dukli w 1884 i 1885 roku, właściciel miasta Adam hrabia Męciński w 1891 roku przy głównej ulicy wznosił zespół neoklasycystycznych piętrowych budynków. Z posiadłością kościoła parafialnego sąsiaduje budynek, w którym dawniej mieściła się austriacka żandarmeria, potem Policja Państwowa i Kasyno. Obecnie znajduje się tam ośrodek zdrowia.

325 Nakładem Józefa Wellischa w Dukli.

Ulica kolejowa w Dukli: budynek poczty i sądu grodzkiego – okres międzywojenny
Railway Street in Dukla: the building of the post office and the municipal court – interwar period
Ulica Kolejowa v Dukle: budova pošty a mestského súdu – medzivojnové obdobie

Idąc dalej w kierunku północnym zobaczyć można budynek, w którym do 15 grudnia 2014 roku był Urząd Poczty Dukla. Ostatnim przed kompleksem zabudowań bernardyńskich jest parterowy budynek zwany „Domem pod Lipami”, w którym w pierwszej połowie XX wieku mieszkał dr Jan Strycharski – lekarz,

burmistrz i społecznik dukielski. Przy skrzyżowaniu traktu węgierskiego i żmigrodzkiego (ulic Trakt Węgierski i Żwirki i Wigury) znajduje się budynek, w którym mieścił się Sąd Powiatowy, potem Grodzki (od 1928) w Dukli oraz urząd podatkowy i ksiąg gruntowych (w latach 1947-2010 funkcjonowało w nim liceum ogólnokształcące).

*„Dom pod lipami”, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
„Dom pod lipami” (The House under the Lime Trees), in which Dr. Jan Strycharski lived
„Dom pod lipami”, kde žil doktor Jan Strycharski*

After the great fires of Dukla in 1884 and 1885, the owner of the town, Count Adam Męciński, had a complex of neoclassical multi-storey buildings erected on the main street in 1891. Next to the property of the parish church, across the Dukielka river, is a building that is now a health centre but used to house an Austrian gendarmerie, later the State Police, and a casino. Then, at the intersection of the Hungarian and Żmigród routes (Trakt Węgierski and Żwirki i Wigury Streets), is a building where the District Court, later the Town Court

(from 1928) in Dukla and the tax and land register office were located (in 1947-2010, the building served as a senior secondary school). Going further up north, we come across the old post office building, in which the Dukla Post Office functioned until 15th December 2014. The last structure, before the Bernardine building complex, is a one-storey building named "Dom pod Lipami" (The House under the Lime Trees), in which Dr. Jan Strycharski - a doctor, mayor and social activist, lived in the first half of the 20th century.

Po veľkých požiaroch Dukly v rokoch 1884 a 1885 postavil majiteľ mesta Adam gróf Męciński v roku 1891 pri hlavnej ulici komplex neoklasicistických viacpodlažných budov. Cez rieku Dukielku susedí s pozemkom farského kostola budova, v ktorej sa dnes nachádza zdravotné stredisko, a predtým rakúske četníctvo, následne štátna polícia a Kasíno. Ďalšou, pri križovatke maďarského a žmigródskeho traktu (v súčasnosti ulíc Trakt Węgierski a Żwirki i Wigury) je budova, v ktorej sa nachádzal Okresný a neskôr Mestský súd (od roku 1928) v Dukle a tiež daňový a katastrálny úrad (v rokoch 1947 -2010 v nej fungovalo gymnázium). Idúc ďalej na sever narazíme na budovu starej pošty, v ktorej bol do 15. decembra 2014 Poštový úrad Dukla. Poslednou budovou pred komplexom bernardinských stavieb je jednopodlažná budova s názvom „Dom pod Lipami“, v ktorej v prvej polovici 20. storočia žil doktor Jan Strycharski - duklianský lekár, starosta a spoločenský aktivista.

Przystanek 4

Kościół i Klasztor OO. Bernardynów w Dukli

The Church and Monastery
of the Bernadine Fathers in Dukla
Kostol a kláštor bernardínov v Dukle

Na Sanktuarium św. Jana z Dukli składają się trzy miejsca pielgrzymkowe: Klasztor OO. Bernardynów w Dukli, Pustelnia św. Jana w Trzcianie i Złota Studzienka u podnóża góry Cergowej. Klasztor to główny ośrodek kultu św. Jana z Dukli, zakonnika bernardyńskiej prowincji z XV w. W latach 1761-64 trwała budowa murowanego kościoła i klasztoru fundacji Jerzego Augusta Mniszcha i jego żony Marii Amalii. Obecnie świątynia ma okazałą późnobarokową fasadę, ujętą w dwie wieże nakryte barokowymi hełmami. Do kościoła przylega budynek klasztoru, w którym znajdują się cele mieszkalne zakonników. Legenda mówi, że istnieje połączenie korytarzami podziemnymi z klasztoru do dukielskiego ratusza, a nawet na szczyt góry Cergowej.

Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Dukli, fot. Tomasz Gilewski
The church and monastery of the Bernardine Fathers in Dukla
Kostol a kláštor otcov Bernardínov v Dukle

Wyposażenie wnętrza jest późnobarokowe i neorenesansowe. W prawej nawie znajduje się kaplica, gdzie w ołtarzu złożono srebrną trumienkę z relikwiami św. Jana z Dukli. Do 1946 roku znajdowała się w kościele bernardynów we Lwowie, po wojnie w Rzeszowie, od 1974 roku w kościele rodzinnego miasta. Na uwagę zasługują polichromie Tadeusza Popiela, przedstawiające życie i kult św. Jana z Dukli. W dowód czci i uznania nieocenionych zasług mistrz Tadeusz został Członkiem Honorowym Towarzystwa Kasynowego w Dukli. Bezpośrednio przed kanonizacją św. Jana w r. 1997 przebywał tu Ojciec Święty Jan Paweł II. O Jego wizycie przypomina pokój papieski.

The Sanctuary of St. John of Dukla consists of three pilgrimage places: the Church and monastery of the Bernardine Fathers in Dukla, the Hermitage of St. John in Trzciana and the Golden Well at the foot of Cergowa Mountain. The monastery is the main centre of the cult of St. John of Dukla who was a friar of the Bernardine order from the 15th century. The church and monastery were founded by Jerzy August Mniszch and his wife, Maria Amalia and was built between 1761 and 1764. Today this place of worship has an impressive facade formed by two towers, covered with baroque cupolas. In the right nave of the late Baroque and Neo-Renaissance interior there is a chapel containing a silver coffin with the relics of St. John of Dukla. Also noteworthy are the murals by Tadeusz Popiel, depicting the life and cult of St. John. Just before the canonisation of St. John in 1997, the Holy Father John Paul II stayed here. Adjacent to the

church is the monastery building with the monks' living quarters.

Relikwie św. Jana z Dukli, fot. Juliusz Stola
Relics of St. John of Dukla
Relikvie sv. Jana z Dukly

Svätyňa sv. Jána z Dukly pozostáva z troch pútnických miest: Kláštora otcov bernardínov v Dukle, Pustovne sv. Jána v Trzciane a Zlatej studničky na úpäti hory Cergowa. Kláštor je hlavným centrom kultu sv. Jána z Dukly, mnícha Bernardínskej provincie z 15. storočia. Murovaný kostol a kláštor postavený z nadácie Jerzyho Augusta Mniszecha a jeho manželky Mariae Amalie, bol stavaný v rokoch 1761-64. V súčasnosti má chrám nádhernú fasádu orámovanú dvoma vežami, krytými barokovými helmami. V pravej lodi neskorobarokového a novorenesančného interiéru sa nachádza kaplnka, v oltári ktorej bola umiestnená strieborná rakvička s relikviami sv. Jána z Dukly. Pozoruhodné sú nástenné maľby od Tadeusza Popiela, znázorňujúce život a kult sv. Jána. Tesne pred jeho kanonizáciou v roku 1997 navštívil toto miesto Svätý Otec Ján

Pavol II. S kostolom susedí budova kláštora s obytnými celami rehoľníkov. Legenda hovorí, že z kláštora je podzemné chodbové prepojenie na dukliansku radnicu a dokonca aj na vrchol hory Cergova.

Trumienka z relikviami św. Jana z Dukli, fot. Juliusz Stola
Coffin with the relics of St. John of Dukla
Rakvička s relikviami sv. Jana z Dukly

Przystanek 5

Cmentarze wojenne z I i II wojny światowej

World War I and II Cemeteries in Dukla

Vojnové cintoríny z 1. a 2. svetovej vojny v Dukle

Cmentarz z I wojny światowej został założony w latach 1921-24. Pochowano na nim 3588 żołnierzy różnej narodowości, poległych podczas walk, które miały miejsce w okolicach Dukli w latach 1914 i 1915. Przeniesiono tu zmarłych z cmentarza przyszpitalnego oraz z licznych mogił usytuowanych wokolicy.

Cmentarz wojenny z II wojny światowej utworzono w latach 1947-54. Ekshumowano i przeniesiono tu zwłoki z tysięcy pojedynczych masowych grobów żołnierzy radzieckich, czechosłowackich i polskich, poległych podczas ciężkich walk o Przełęcz Dukielską w 1944 r.

Na strzelistej bramie prowadzącej na cmentarze znajduje się pamiątkowa tablica poświęcona porucznikowi Rajmundowi Feliक्सowi Świętochowskiemu, który zginął 2 września 1939 roku na granicy w Barwinku. Tablica została ufundowana przez siostrę porucznika Praksedę Eufemię Łętowską. Centralny punkt cmentarza stanowi Pomnik Żołnierza, czyli obelisk z postacią umierającego mężczyzny.

The World War I cemetery was established in 1921-24 and there are 3,588 soldiers of various nationalities, who died during the fights that took place in the vicinity of Dukla in 1914-1915, buried there. The bodies were moved there from the hospital cemetery and from numerous graves located in the area.

Brama wejściowa na cmentarze wojenne w Dukli, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
Entrance gate to the war cemeteries in Dukla
Vstupná brána na vojnové cintoríny v Dukle

The World War II cemetery was established in 1947-54. The bodies from thousands of individual and mass graves of Soviet, Czechoslovak and Polish soldiers, who died during the heavy fights for the Dukla Pass in 1944, were exhumed and moved there.

Cmentarz wojenny z I wojny światowej, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
World War I cemetery
Vojnový cintorín z 1. svetovej vojny

On the soaring gate leading to the cemeteries, there is a commemorative plaque dedicated to Lieutenant Rajmund Feliks Świętochowski, who died on 2 September 1939 at the country border in Barwinek. The plaque was funded by Lieutenant Prakseda's sister Eufemia Łętowska.

The central piece is a low obelisk with the figure of a dying soldier - the Soldier Monument, designed by architect Stanisław Paprowicz.

Cintorín z 1. svetovej vojny bol založený v rokoch 1921-24 a je na ňom pochovaných 3588 vojakov rôznych národností zahynuvších počas bojov, ktoré sa odohrali v okolí Dukly v rokoch 1914 a 1915. Mŕtvi boli sem premiestnení z nemocničného cintorína a z početných hrobov nachádzajúcich sa v okolí.

Vojnový cintorín z 2. svetovej vojny bol vytvorený v rokoch 1947-54. Boli tu exhumované a presunuté telá z tisícov jednotlivých masových hrobov sovietskych, československých a poľských vojakov, ktorí zahynuli počas ťažkých bojov o Dukliansky priesmyk v roku 1944.

Na vznášajúcej sa bráne vedúcej k cintorínom je pamätná tabuľa venovaná poručíkovi Rajmundovi Feliksovi Świętochowskému, ktorý zomrel 2. septembra 1939 na hraniciach v Barwinku. Tabuľu financovala sestra poručíka Prakseda Eufemia Łętowska.

Hlavným akcentom je nízky obelisk s postavou zomierajúceho vojaka - Pamätník vojaka, ktorý navrhol architekt Stanisław Pomrowicz.

Przystanek 6

Cmentarz komunalny

Municipal Cemetery

Mestský cintorín

Cmentarz komunalny w Dukli został założony w pierwszej połowie XVIII w., po austriackim zakazie chowania zmarłych przy kościołach, do 2004 roku funkcjonował jako cmentarz parafialny. Obecnie jest znacznie poszerzony. Na cmentarzu znajduje się kaplica z okresu założenia nekropolii oraz wiele zabytkowych nagrobków, które od 2013 roku są sukcesywnie restaurowane przez Gminę Dukla. Wyremontowane zostały nagrobki osób zasłużonych dla miasta, m.in.: Karola Reisa – lekarza, mieszkającego i pracującego w Dukli w XIX w, Ludwika Dłużniewskiego, powstańca styczniowego, Anny Horak, żony dukielskiego lekarza, Kazimierzy z Paluchów Minkusiewiczowej - żony rejenta i burmistrza Dukli Floriana Minkusiewicza. Za główną bramą po prawej stronie znajduje się grobowiec klasztorny, w którym spoczywają ojcowie pełniący posługę dla wiernych.

*Odnowiony nagrobek Karola Reissa,
lekarza pracującego w Dukli w XIX wieku*

*Renovated tombstone of Karol Reiss,
a doctor working in Dukla in the 19th century*

*Renovovaný náhrobok Karola Reissa,
lekára pracujúceho v Dukle v 19. stor*

fot. Krystyna Boczar-Różewicz

foto. Robert Neumann

*Kościół i klasztor OO. Bernardynów w Dukli, na drugim planie cmentarz komunalny w Dukli,
The church and monastery of the Bernardine Fathers in Dukla, with the municipal cemetery in Dukla
Kostol a kláštor otcov Bernardínov v Dukle, v pozadí mestský cintorín v Dukle*

The municipal cemetery in Dukla was established at the end of the 18th century, after the Austrian ban on burying the deceased next to churches, and it functioned as a parish cemetery until 2004. Today, it is significantly expanded. In the cemetery, there is a chapel built in the period when the necropolis was established, and the old section contains many historic tombstones, which have been successively renovated by the Dukla Commune since 2013, including the tombstones of: Karol Reis, a doctor who lived and worked in Dukla in the 19th century; Ludwik Dłużniewski, a January Uprising participant - with a characteristic column and a bay leaf motif; Anna Horak, the wife of a Dukla doctor; Kazimiera Minkusiewiczowa née Paluch, the wife of Florian Minkusiewicz, notary and mayor of Dukla. Most of them are tombstones of people of merit for Dukla. On the right side of the cemetery, behind the main entrance gate, there is a monastery tomb, in which fathers who served the faithful are buried.

Mestský cintorín v Dukle bol založený na konci 18. st., po rakúskom zákaze pochovávaní zosnulých pri kostoloch, do roku 2004 fungoval ako farský cintorín. Dnes je výrazne rozšírený. Na cintoríne sa nachádza kaplnka z obdobia zakladania pohrebiska a veľa historických náhrobkov v starej časti cintorína, ktoré od roku 2013 postupne obnovuje Obec Dukla. Boli zrekonštruované náhrobné kamene o. i. : Karola Reisa, lekára, ktorý žil a pracoval v Dukle v 19. storočí, Ludwika Dłużniewského, januárového povstalcu s charakteristickým stĺpom a motívom bobkových listov, Anny Horak, manželky duklianskeho lekára, Kazimiere Minkusiewiczovej, rodenej Paluch, manželky notára a starostu Dukly Floriána Minkusiewiczza, a väčšina z nich sú náhrobky ľudí sa zaslúžili pre Duklu. Na cintoríne vpravo za hlavnou vstupnou bránou sa nachádza kláštorná hrobka, v ktorej sú pochovaní otcovia, ktorí slúžili pre veriacich.

*Náhrobek Kazimiere z Paluchów
Minkusiewiczowej, żony rejenta
i burmistrza Dukli w XIX w*

*Tombstone of Kazimiera Minkusiewiczowa,
née Paluch, the wife of the notary
and mayor of Dukla in the 19th century*

*Náhrobok Kazimiere rod. Paluch
Minkusiewiczovej, manželky notára
a starostu Dukly v 19. stor.*

fol. Krystyna Boczar-Różewicz

Przystanek 7

Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych Complex of Carpathian Landscape Parks Komplex Karpatských krajinných parkov

Celem Zespołu Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie jest zachowanie i popularyzacja wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych obszarów włączonych do nadzorowanych parków krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju. ZKPK został utworzony 1 stycznia 1995 roku przez wojewodę krośnieńskiego. W Dukli siedzibę ma od 2012 r.

ZKPK w Krośnie w swojej ofercie edukacyjnej posiada:

- salę, w której znajduje się ekspozycja edukacyjno-przyrodnicza,
- salę informacyjno-edukacyjną, wyposażoną w monitory dotykowe,
- salę dydaktyczną, która służy do projekcji filmów i prowadzenia prelekcji,
- Terenową Bazę Edukacyjną.

fot. arch. ZKPK

*Fragment wystawy przyrodniczej w siedzibie Zespołu Karpackich Parków Krajobrazowych w Dukli,
Fragment of the nature exhibition at the main premises of the Carpathian Landscape Parks Complex in Dukla
Fragment prírodovednej expozície v sídle Komplexu karpatských krajinných parkov v Dukle*

The Complex of Carpathian Landscape Parks in Krosno was established on 1st January 1995 by the governor of the Krosno province. Its aim is to preserve and popularise, in sustainable development conditions, the natural, historical, cultural and landscape values of the areas included in the supervised landscape parks. It has been based in Dukla since 2012.

The educational offer of the Complex includes:

- a room with an educational natural exhibition,
- an information and education room equipped with touchscreen monitors,
- a lecture room that is used to screen films and conduct lectures,
- Field Educational Base.

Komplex Karpatských krajinných parkov v Krosne bol založený 1. januára 1995 krosnenským vojvodou. Jeho cieľom je zachovať a popularizovať, v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja, prírodné, historické, kultúrne a krajinné hodnoty oblastí zahrnutých v dozorovaných krajinných parkoch. Sídlo v Dukle má od roku 2012.

Komplex Karpatských krajinných parkov v Krosnemá vo svojej vzdelávacej ponuke kdispozícii:

- sálu, kde sa nachádza náučná a prírodná expozícia,
- informačnú a vzdelávaciu miestnosť vybavenú dotykovými obrazovkami,
- učebňu, ktorá slúži na premietanie filmov a uskutočňovanie prednášok,
- Terénnu vzdelávaciu základňu.

Terenowa Baza Edukacyjna ZPKK w Dukli, fot. arch. ZPKK

Field Educational Base of the CLPC in Dukla

Terénne edukacné céntrum ZPKK [Komplexu karpatských krajinných parkov] v Dukle

Zespół Karpackich Parków Krajobrazowych w Krośnie

Complex of Carpathian Landscape Parks

Komplex Karpatských krajinných parkov

ul. Trakt Węgierski 8a, 38-450 Dukla

tel. 13 43-631-87

poczta@parkikrosno.pl, www.parkikrosno.pl

Fragment wystawy etnograficzno-kulturowej w siedzibie ZPKK w Dukli, fot. arch. ZPKK

Fragment of the ethnographic and cultural exhibition at the main premises of the CLPC in Dukla

Fragment národopisnej a kultúrnej expozície v sídle ZPKK v Dukle

Przystanek 8

Aleja akacjowa – aleja robinii akacjowej

Acacia Avenue (Black Locust Avenue)

Akátová alej - alej bieleho akátu

Aleja akacjowa w Dukli – (*Robinia pseudoacacia*) znajduje się przy drodze krajowej nr S19 na terenie Dukli i Zboisk. Ze względu na jej wartości historyczne, krajobrazowe i przestrzenne w 2013 roku wpisano ją do rejestru zabytków. Na terenie Podkarpacia to jedyna tak długa aleja robinii akacjowej.

Aleja składa się z dwóch szpalerów ograniczających pobocza drogi krajowej nr S19 prowadzącej z Dukli w kierunku północnym. Rozciąga się na długości około 1280 m. Początek bierze na wysokości parku otaczającego pałac, a kończy w okolicy dawnej przeprawy przez rzekę Jasiołkę w miejscowości Zboiska.

Powstała w XIX wieku aleja liczy 247 drzew jednego gatunku - robinii akacjowej. Rozstawione w odległości 8 m drzewa sięgają około 19-22 m, a ich korony rozprzestrzeniają się na 8-10 m. Szpalery oddalone są od siebie o 15 m. Delikatnie nachylone ku osi drogi akacje tworzą piękne krajobrazowe wnętrza przypominające korytarz.

Acacia avenue in Dukla – an avenue with black locust (*Robinia pseudoacacia*) located by the national road No. S19 in Dukla and Zboiska. Due to its historical, landscape and spatial values, in 2013 it was entered into the register of monuments. It is the

longest avenue of black locust in the Subcarpathian province.

The avenue consists of two lanes which delimit the sides of the national road No. S19 leading north from Dukla. About 1280 m long, it begins at the height of the park surrounding the palace and ends near the former crossing over the Jasiołka River in the village of Zboiska. The lanes consist of trees of only one species, i.e. black locust, spaced at an average distance of 8 m. The individual trees are 19-22 m high, and their upper branches extend to 8-10 m. The lanes are about 15 m apart. They are slightly inclined towards the axis of the road, thus creating a landscape interior, in the architectural context comparable to a corridor. The avenue has 247 trees and it was established in the first half of the 19th century.

Kwitnąca robinia akacjowa, fot. Wojciech Szymański
Blossoming black locust
Kvitúci agát biely

*Aleja Akacjowa (robinii akacjowej), fot. Wojciech Szymański
Acacia Avenue (Black Locust Avenue)
Agátová alej (agáta bieleho)*

Akátová alej v Dukle – alej bieleho akátu (*Robinia pseudoacacia*) sa nachádza pri štátnej ceste č. S19 na území obcí Dukla a Zboiska. Pre svoje historické, krajinné a priestorové hodnoty bola v roku 2013 zapísaná do registra pamiatok. Je to jediná v Podkarpatsku takto dlhá alej bieleho akátu.

Alej pozostáva z dvoch špalierov ohraničujúcich okraje štátnej cesty č. S19 vedúcej severne od Dukly. Je dlhá asi 1280 m. Začína sa pri parku obklopujúcom palác a končí v blízkosti bývalého prechodu cez rieku Jasioľka v obci Zboiska. Špaliere pozostávajú zo stromov iba jedného druhu: bieleho akátu, s rozstupom približne 8 m od seba. Jednotlivé stromy sú vysoké 19 - 22 m a ich koruna dosahuje 8 - 10 m. Špaliere sú od seba vzdialené asi 15 m. Sú mierne sklonené k osi cesty, čím sa vytvoril krajinný interiér porovnateľný v architek-tonickom kontexte s chodbou. Alej má 247 stromov, vznikla v prvej polovici 19. storočia.

Fragment planu katastralnego Dukli z 1851 roku z zaznaczonymi szpalierami drzew przy drogach dojazdowych do Dukli (Archiwum Państwowe w Przemysłu)

Fragment of the cadastral plan of Dukla from 1851 with marked lines of trees by the roads to Dukla (State Archives in Przemysł)

Katastrálna mapa Dukly z roku 1851 s vyznačenými stromami pri prístupových cestách na Duklu (Štátny archív v Przemysli)

Przystanek 9

Muzeum Historyczne – Pałac w Dukli

History Museum – Dukla Palace

Historické múzeum - palác v Dukle

Muzeum mieści się w zabytkowym zespole pałacowo-parkowym z II poł. XVIII w. Kompleks powstał w kręgu oddziaływania mecenatu artystycznego Mniszców. Podczas II wojny światowej obiekt uległ zniszczeniu, a wyposażenie rozproszeniu. Początek Muzeum dała, zorganizowana w 1964 r. w bocznej oficynie pałacowej, wystawa ukazująca operację karpacko-dukielską w 1944 r., jedną z największych bitew górskich II wojny światowej. W 1968 r. utworzony został Oddział Wojskowy w Dukli. Muzeum powstało w 1972 r. pod nazwą Muzeum Braterstwa Broni. W 1984 r. wystawy muzealne o rozszerzonym zakresie tematycznym przeniesiono do odbudowanego głównego budynku pałacowego.

Fragment wystawy stałej w Muzeum Historycznym – Pałac w Dukli, fot. Juliusz Stola
Fragment of the permanent exhibition at the Historical Museum – Dukla Palace
Fragment stálej expozície v Historickom múzeu – Palác v Dukle

W 1991 r. zostało przekształcone w Muzeum Historyczne - Pałac w Dukli. Zmiana profilu wiązała się z rozszerzeniem zakresu tematycznego wystaw stałych i uwzględnieniem dziejów Dukli i dukielskiego zespołu pałacowo-parkowego. Wystawy militarne obejmują walki w Karpatach w okresie I i II wojny światowej z ujęciem działalności ZWZ – AK oraz tematykę bitwy pod Monte Cassino. Na dziedzińcu pałacowym znajduje się skansen broni ciężkiej. Uzupełnieniem wystaw stałych są regularnie organizowane wystawy czasowe. W 2012 r. cały zespół odzyskali spadkobiercy Stanisława hr. Tarnowskiego. Od tego momentu muzeum jest dzierżawcą głównego budynku pałacu oraz części dziedzińca i kontynuuje swoją działalność.

The museum is located in a historic palace and park complex from the second half of the 18th century. The complex was built within the influence of the artistic patronage of the Mniszech family. During World War II, the facility was destroyed, and its equipment dispersed. The Museum originated from an exhibition organised in 1964 in the side annexe of the palace, showing the Carpathian-Dukla operation of 1944, one of the greatest mountain battles of World War II. In 1968, the Military Unit in Dukla was established. The Museum was established in 1972 under the name of the Museum of Brotherhood in Arms. In 1984, museum exhibitions with an extended thematic scope were moved to the reconstructed main palace building. In 1991, it was transformed into the History Museum - Dukla Palace. The change of profile was related to the expansion of the thematic scope of permanent exhibitions and the inclusion of the history of Dukla and the

palace and park complex. The military exhibitions cover the fights in the Carpathian Mountains during World War I and World War II, with an overview of the activities of the Union of Armed Struggle - the Home Army, and the Battle of Monte Cassino. In the palace courtyard, there is an open-air museum of heavy weapons. The permanent exhibitions are complemented by regularly organised temporary exhibitions. In 2012, the entire complex was regained by the heirs of Count Stanisław Tarnowski; since then, the Museum has been a lessee of the main building and part of the courtyard and has continued its activities.

Múzeum sa nachádza v historickom palácovo-parkovom komplexe z 2. polovice 18. storočia. Komplex vznikol pod vplyvom umeleckého menecášstva rodiny Mnischech. Počas 2. svetovej vojny bol objekt zničený a vybavenie rozptýlené. Múzeum začalo výstavou organizovanou v roku 1964 v bočnej prístavbe paláca, ktorá prezentovala karpatsko-dukliansku operáciu 1944, jednu z najväčších horských bitiek 2. svetovej vojny. V roku 1968 bola zriadená Vojenská pobočka v Dukle. Múzeum vzniklo v roku 1972 pod názvom Múzeum bratstva v zbrani. V roku 1984 boli múzejné výstavy s rozšíreným tematickým rozsahom presunuté do zrekonštruovanej hlavnej budovy paláca. V roku 1991 sa premenilo na Historické múzeum - Palác na Dukle. Zmena profilu súvisela s rozšírením tematického rozsahu stálych expozícií a s prihliadnutím na históriu Dukly a duklianskehopalácovo-parkového komplexu. Militárne výstavy približujú boje v Karpatoch počas 1. a 2. svetovej vojny s prehľadom činnosti ZWZ

[Zväzu ozbrojeného boja] - AK [Národnej armády] a tematikou bitvy o Monte Cassino. Na nádvorí paláca sa nachádza skanzen ťažkých zbraní. Stále expozície sú doplnené pravidelnými dočasnými výstavami. V roku 2012 komplex znovu získal dedičia grófa Stanisława Tarnowského a múzeum je odvtedy prevádzkovateľom hlavnej budovy a časti nádvoría pokračujúc vo svojej činnosti.

Ekspozycja militarna w Muzeum Historycznym – Pałac w Dukli, fot. Juliusz Stola
Military exhibition at the Historical Museum – Dukla Palace
Expozícia militárií v Historickom múzeu – Palác v Dukle

Ekspozycja zewnętrzna dukielskiego muzeum – czołg T-34, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
The outdoor exhibition of the Dukla museum – the T-34 tank
Externá expozícia duklianskeho múzea - tank T-34

Przystanek 10

Dąb w Cergowej

The Oak in Cergowa village

Dub v Cergovej

W gminie Dukla znajduje się siedem pomników przyrody ożywionej. Najbardziej znany w Beskidzie Niskim jest filmowy wodospad "Przy Młynie" na Iwelce. Uwagę warto poświęcić także starymu dębowi w Cergowej, który ma 450 lat. Miejscowe podanie głosi, że spotkanie zakochanych pod tym wiekowym drzewem zapewnia parze silny i trwały związek.

There are seven living natural wonders in the municipality of Dukla. The most famous in the Low Beskids is the filmic "By the Mill" waterfall in Iwla. It is also worth paying attention to the 450-year-old oak in Cergowa village. A local story says that meeting someone you love under this ancient tree will ensure the couple has a strong and lasting relationship. Invite your beloved or loved one there on a date!

V obci Dukla je sedem prírodných pamiatok živej prírody. Najznámejší v Nížkych Beskydoch je filmový vodopád „Pri mlyne“ na rieke Iwelka. Za pozornosť stojí aj starý 450-ročný dub v Cergovej. Miestna legenda hovorí, že stretnutie zamilovaných pod týmto starodávnym stromom zaručuje páru silný a trvalý vzťah. Pozvite tam svojho milovaného alebo milovanou na rande!

Przystanek 11

Wieża widokowa na górze Cergowej

The Lookout Tower on Mount Cergowa

Vyhliadková veža na hore Cergowa

Wieża widokowa jest drewnianą budowlą o wysokości 21,72 m (do szczytu krokwi). Budowla wraz ze ścianami otwartymi jest zadaszona dachem wielospadowym. Posiada platformę techniczną ze schodami oraz cztery poziomy użytkowe: trzy platformy pośrednie z miejscami stojącymi i platformę widokową z miejscami siedzącymi. Długość i szerokość całkowita bez okapu wynosi 9,48 x 9,48 mb. Wieża pokryta jest gontem. Kształt wieży widokowej został zaczerpnięty z architektury dawnych obiektów wiertniczych typu „kanadyjskiego”, znajdujących się na terenach kopalnianych w naszym regionie. Projektantem i pomysłodawcą konstrukcji jest arch. Stefan Stempin. Powierzchnia zabudowy wieży wynosi 90 m². Inwestorem wieży jest Gmina Dukla. Zarządzana jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dukli. Do lat 70-tych XX wieku znajdowała się tu wieża triangulacyjna, służąca wykonywaniu pomiarów geodezyjnych.

The lookout tower is a wooden structure, 21.72 m high (up to the rafter top). With its open walls, the building is covered with a multi-hipped roof. It has four usable floors - the ground floor and three intermediate platforms with standing room and a viewing platform with seats. There is also a technical platform with stairs. The total length and width of the structure, excluding the eaves, is 9.48 x 9.48 m. The tower is covered with shingles. Its shape

Wieża widokowa na górze Cergowej, fot. Juliusz Stola
The lookout tower on Mount Cergowa
Rozhládnia na hore Cergowa

was drawn from the architecture of the old “Canadian” type drilling facilities located in the mining areas in our region. The designer and originator of the structure is the architect Stefan Stempin. The built-up area is 90 m². The investor of the tower is the Dukla Commune. It is managed by the Municipal Sports and Recreation Centre in Dukla. The maximum number of people allowed within the viewing platform at the same time is 10 people. Until the 1970s, there was a triangulation tower there, used for taking geodetic measurements.

Vyhliadková veža je drevená konštrukcia vysoká 21,72 m (až po vrchol krokví). Stavba spolu s otvorenými stenami je pokrytá valbovou strechou. Má štyri úžitkové úrovne - prízemie a tri medzilahlé plošiny s miestami na státie a vyhliadkovú plošinu s miestami na sedenie. Veža má aj technickú plošinu so schodmi. Celková dĺžka a šírka bez odkvapu je 9,48 x 9,48 m. Je pokrytá šindľom. Tvar vyhliadkovej veže bol prevzatý z architektúry starých vrtných zariadení „kanadského“ typu nachádzajúcich sa v banských oblastiach v našom regióne. Pôvodcom myšlienky a projektantom stavby je architekt Stefan Stempin. Do 70. rokov 20. storočia tu bola triangulačná veža slúžiaca na vykonávanie geodetických meraní. Zastavaná plocha veže je 90 m². Investormom veže je Obec Dukla. Spravuje ju Mestské športové a rekreačné stredisko v Dukle. Maximálny počet ľudí, ktorí sa súčasne nachádzajú na vyhliadkovej plošine by nemal presiahnuť 10 osôb.

Wieża widokowa na górze Cergowej o zachodzie słońca, fot. Robert Neumann
The lookout tower on Mount Cergowa at sunset
Rozhláďaňa na hore Cergowa pri západe slnka

Przystanek 12

Ruiny synagogi w Dukli

Ruins of Synagogue

Synagóga

Najwcześniejsze wzmianki o osadnictwie żydowskim w Dukli pochodzą z drugiej połowy XVII w., wtedy również została założona gmina żydowska. W XIX wieku Żydzi stanowili zdecydowaną większość mieszkańców Dukli – ok. 85% ludności. Dziś w mieście można odnaleźć ślady po lokalnej społeczności żydowskiej. Przy ul. Cergowskiej znajdują się ruiny barokowej synagogi, wzniesionej w 1758 r. i zniszczonej przez hitlerowców w czasie wojny.

Ruiny barokowej synagogi obejmują mury do wysokości dachu, zamknięty łukiem koszowym kamienny portal wejściowy oraz bima (podwyższenie z którego czytano Torę, usytuowane zwykle na środku świątyni) i aron ha-kodesz (wnękę ołtarzową we wschodniej ścianie domu modlitwy przeznaczoną do przechowywania zwojów Tory). Na południowej ścianie zachowały się fragmenty polichromii.

Ruiny synagogi przy ul. Cergowskiej w Dukli, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
Ruins of the synagogue at Cergowska Street in Dukla
Ruiny synagógy na ul. Cergowska v Dukle

In today's Dukla you can find traces of the former Jewish community. The earliest records of Jewish settlement in Dukla date back to the second half of the 17th century, when a Jewish community was established there. The local Jewish people imported wines from Hungary to Poland. In the nineteenth century, they made up as much as 85% of Dukla's population.

The walls of the former synagogue still reach to the roof. There is a decorative stone entrance portal in the shape of a "basket arch", as well as a bimah and Aron Kodesh. The bimah is a platform, usually located in the centre of the synagogue, from which the Torah was read, while the Aron Kodesh is an altar recess in the eastern wall of the house of prayer, intended for storing the Torah scrolls. On the southern wall, fragments of painted decoration have been preserved. The outbuildings, which once housed the vestibule, library and a prayer room for women, were not destroyed.

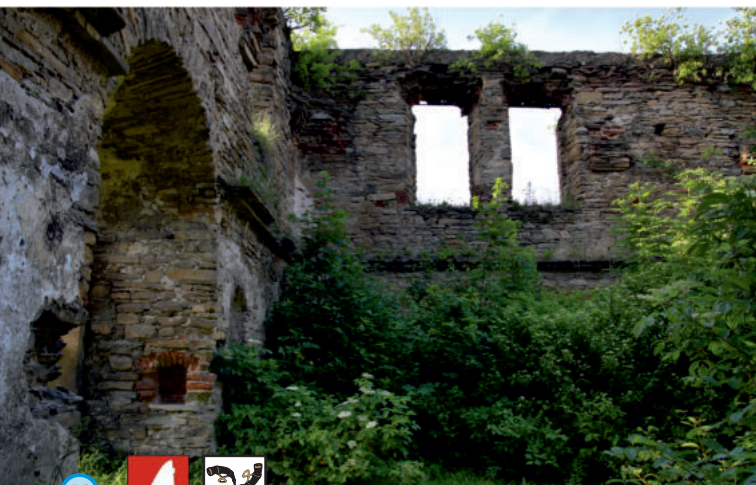
V dnešnej Dukle môžete nájsť stopy miestnej židovskej komunity. Najstaršie záznamy o židovskom osídlení v Dukle pochádzajú z druhej polovice 17. storočia, keď tu bola založená aj židovská obec. Miestni Židia sa zaoberali dovozom vína z Maďarska do Poľska. V 19. storočí tvorili dokonca 85% obyvateľstva Dukly.

Po bývalej synagóge zostali múry do výšky strechy, ozdobný kamenný vstupný portál uzavretý košovým oblúkom, a ešte bimah a aron ha-kodesh. Bimah je platforma, ktorá sa zvyčajne nachádza v strede chrámu, z ktorej

bola čítaná Tóra, zatiaľ čo aron ha-kodesh je oltárny výklenok vo východnej stene modlitebného domu, určený na uloženie zvitkov Tóry. Na južnej stene sa zachovali fragmenty polychrómu. Zničené boli však prístavby, v ktorých sa kedysi nachádzala predsieň, knižnica a modlitebňa pre ženy.

Ruiny synagogi w Dukli, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
Ruins of the synagogue in Dukla
Ruiny synagógy v Dukle

Przystanek 13

Ruiny komory celnej w Dukli

Customs house in Dukla
Colná komora v Dukle

Pochodzące z XVIII wieku (o czym wskazywać ma m.in. grubość murów obwodowych) ruiny komory celnej to jeden z najcenniejszych zabytków Dukli i jedyne w Polsce południowej ruiny tego rodzaju obiektu użyteczności publicznej. W XVIII w. (1724, 1725, 1758) Duklę często nawiedzały pożary, które zniszczyły drewnianą zabudowę miasta. Ówczesni właściciele, Mniszchowie, nalegali, aby odbudowę spalonych budynków wykonywać z użyciem trwałych materiałów budowlanych. Być może właśnie wtedy wybudowano murowaną komorę celną.

Historia powstania komory celnej w Dukli jest znacznie wcześniejsza i sięga 1546 roku, kiedy to król Zygmunt Stary polecił właścicielowi miasta Janowi Jordanowi, aby nie przeszkadzał w tworzeniu królewskiej komory celnej w mieście, a o jej funkcjonowaniu dowodzą przekazy z lat późniejszych. W 1551-52 roku na komorze w Dukli odnotowano 56 koni z suknem, zaś notatka zawarta w rachunkach skarbowych z 1554 r. mówi o wydatku na rzecz strażników celnych, którzy pilnowali cła na jarmarku dukielskim. Dukla leżała na ważnym szlaku handlowym, tzw. Trakcie Węgierskim prowadzącym przez Przełęcz Dukielską na Węgry. Od końca XVI w. i przez cały wiek XVII miasto odgrywało ważną rolę w polsko-węgierskim handlu winem. Prężnie rozwijający się handel pozwalał wzbogacić się mieszkańcom miasta. W 1588 roku Zygmunt III Waza nadał Dukli przywilej składu wina, a od 1595 roku wszystkie

przewożone przez granicę towary musiały być cłone w Dukli.

Pierwsza komora celna początkowo mieściła się w ratuszu, notowała duże obroty towarów idących na eksport, importowanych, jak również tranzytowych. Na handlu bogacili się głównie duklanie. Dlatego też w wieku XVII wybudowano nową (obecną) komorę celną, która mieści się na południowy wschód od rynku.

fol. Krystyna Boczar-Różewicz

*Ruiny komory celnej w Dukli po pracach zabezpieczająco-konserwatorskich – 2018 rok,
Ruins of the customs chamber in Dukla after maintenance and conservation works – 2018
Ruiny colnej komory na Dukle po zabezpečovacích a konzervačných prácach – rok 2018*

Dukla was situated on an important trade route, the so-called Hungarian route leading through the Dukla Pass to Hungary. From the end of the 16th century and throughout the 17th century, the city played an important role in the Polish-Hungarian wine trade. The records of the establishment of the customs house in Dukla date back to 1546,

when King Sigismund the Old ordered the city's owner, Jan Jordan, not to interfere with the creation of the royal customs chamber. Its operation is traceable through documentation from subsequent years such as tax bills relating to expenses for customs guards. The dynamically developing trade allowed the inhabitants of the city to get rich. In 1588, Zygmunt III Waza granted Dukla the privilege of storing wine, and all goods transported across the border had to be cleared in Dukla.

The first customs house was initially located in the town hall and it recorded a large turnover of goods for export, import and in transit. A new wooden customs house was most likely built in the 17th century. However, in the 18th century, Dukla suffered a series of fires that destroyed the town's buildings. The owners at that time, the Mniszech family, insisted that the burnt buildings should be rebuilt with the use of durable building materials. When you head southeast from the market square, you will see the 18th-century ruins of a customs house. It is one of the most treasured monuments in Dukla and the only ruin of this type of public facility in southern Poland.

Dukla sa nachádzala na dôležitej obchodnej ceste, tzv. Maďarskej ceste vedúcej cez Duklianský priesmyk do Maďarska. Od konca 16. storočia a po celé 17. storočie hralo mesto dôležitú úlohu v poľsko-maďarskom obchode s vínom. Záznamy o zriadení colnej komory v Dukle pochádzajú z roku 1546, keď kráľ Žigmund Starý nariadil majiteľovi mesta Janovi Jordanovi, aby nezasahoval do vzniku kráľovskej colnej komory, a o jej fungovaní svedčia záznamy z neskorších rokov, ako sú

účty týkajúce sa nákladov na colnú stráž. Dynamicky sa rozvíjajúci obchod umožnil obyvateľom mesta zbohatnúť. V roku 1588 udelil Žigmund III Vasa Dukle privilégium skladovania vína a všetok tovar prepravovaný cez hranice musel byť zaclený v Dukle.

Prvá colná komora bola pôvodne umiestnená v radnici, zaznamenávala veľký obrat tovaru na vývoz, dovoz a tranzit. Pravdepodobne v 17. storočí bola postavená nová, drevená colnica. V 18. storočí však Duklu často prenasledovali požiare, ktoré zničili zástavbu mesta. Vtedajší majitelia, rodina Mniszechovcov, trvali na tom, aby zhorené budovy boli prestavané s použitím trvanlivých stavebných materiálov. Keď sa vydáte na juhovýchod od námestia, uvidíte zrúcaninu colnej komory z 18. storočia. Je to jedna z najcennejších pamiatok Dukly a jediná v južnom Poľsku zrúcanina tohto typu verejného objektu.

Okno ze sklepieniem tukowym – ściana wschodnia, fot. Krystyna Boczar-Różewicz

Arched window – the eastern wall

Okno s oblúkovou klenbou – východná stena

Przystanek 14

Średniowieczna zabudowa rynku w Dukli

Medieval Buildings of the Town Square in Dukla

Stredoveká zástavba na námestí v Dukle

Rynek wraz z otoczeniem zachował dawny układ urbanistyczny miasta, który opierał się na regularnym kształcie prostokąta i miał proporcje 2,5 : 1,5 przy wymiarach 90x54. Późniejsze zmiany przestrzenne i klęski żywiołowe doprowadziły do pewnych zniekształceń. Jego powierzchnia wynosi ok. 0,5 ha. Na środku znajduje się ratusz z początku XVII w., przebudowany w połowie XIX w. na neogotycki. Ratusz jest obiektem 2-kondygnacyjnym z poddaszem i strychem, bez cokołu. Zbudowano go na planie prostokąta z charakterystyczną basztą w narożu poł.-wsch. Na elewacji frontowej zachowały się herby dawnych właścicieli miasta: "Poraj Męcińskich" i herb Dukli. Prawdopodobnie był pierwszym murowanym obiektem w mieście. Obecnie jest własnością prywatną.

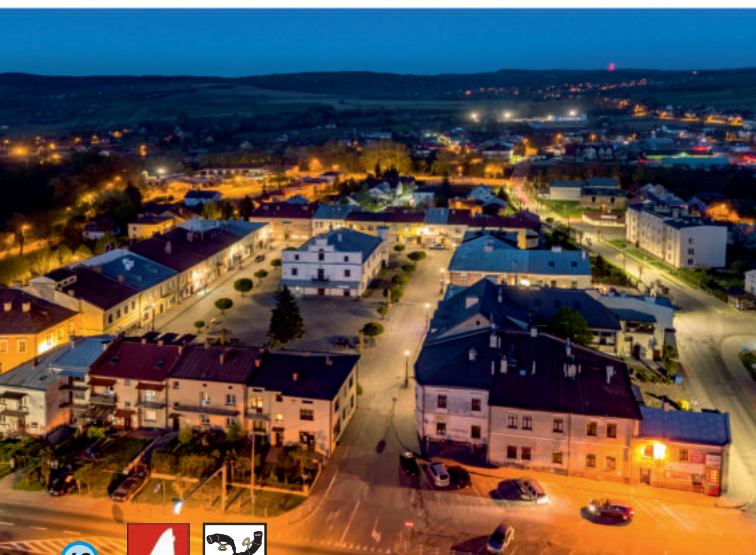
W pierzejach dukielskie kamieniczki z XIX i XX wieku, odbudowane po wojnie z ruin. Pod rynkiem znajdują się piwnice, w których przechowywano wino.

Pierwsza lokacja miasteczka miała miejsce w 1353 roku, a najstarsza wzmianka o Dukli pochodzi z 1366 roku. Prawa miejskie Dukla otrzymała w 1380 roku. Miasto rozwijało się dzięki korzystnemu położeniu przy trakcie handlowym z Polski na Węgry - na szlaku winnym.

The town square and its surroundings retained the old urban layout of the town, which was based on a regular rectangular shape and had the proportions of 2.5 : 1.5 with dimensions of 90x54. Subsequent spatial changes and natural disasters led to some distortions. Its area is approximately 0.5 ha. In the middle, there is a town hall from the early 17th century, reconstructed in the middle of the 19th century into a neo-Gothic building. It is a 2-storey building with an attic and a loft, without a plinth, built on a rectangular plan with a characteristic defensive tower in the south-east corner. On the front elevation, the coats of arms of the former owners of the town have been preserved: “Trąby Jordanów” - the coat of arms of Dukla, and “Poraj Męcińskich”. It was probably the first brick building in the town. Now it is privately owned.

*Rynek w Dukli z centralnie położonym ratuszem, fot. Robert Neumann.
The market square in Dukla with the centrally located town hall
Námestie v Dukle s centrálnie umiestnenou radnicou*

In the frontages, there are tenement houses from the 19th and 20th centuries, rebuilt from ruins after the war. Beneath the town square, there are cellars where wine used to be stored.

The first location of Dukla took place in 1353, and the oldest mention of Dukla comes from 1366. It was granted civic rights in 1380. The town developed due to its favourable location at the trade route from Poland to Hungary - on the wine route.

Námestie a jeho okolie si zachovali staréurbanistické riešenie mesta, ktoré vychádzalo z pravidelného obdĺžnikového tvaru a malo pomer 2,5: 1,5 pri rozmeroch 90x54. Nieskoršie priestorové zmeny a prírodné katastrofy viedli k určitým deformáciám. Jeho rozloha je približne 0,5 ha. V strede stojí radnica zo začiatku 17. st., prestavaná v polovici 19. st. na neogotickú. Radnica je 2-podlažná budova s podkrovím a povalou, bez sokla. Bola postavená na obdĺžnikovom pôdoryse s

Dukielski rynek – widok na Dom Rabina, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
The market square in Dukla – a view of the Rabbi's House
Duklianske námestie - pohľad na Rabínov dom

vežou v juhovýchodnom rohu. Na prednej priečelí sa zachovali erby bývalých majiteľov mesta: „Trubky Jordanovcov“ - erb Dukly a „Poraj Męcińských“. Išlo pravdepodobne o prvú murovanú budovu v meste. Teraz je v súkromnom vlastníctve.

V priečeliach sú duklianskečínžové domy z 19. a 20. Storočia, rekonštruované po vojne z ruín. Pod námestím sú pivnice, kde sa skladovalo víno.

Prvélokačné privilégia získala Dukla v roku 1353 a najstaršia zmienka o Dukle pochádza z roku 1366. Mestské práva má od roku 1380. Mesto sa rozvíjalo vďaka svojej výhodnej polohe pri obchodnej vinnej ceste z Poľska do Maďarska.

Ratusz w Dukli, fot. Juliusz Stola
Town hall in Dukla
Radnica v Dukle

Przystanek 15

Cmentarze żydowskie

Jewish cemeteries
Židovské cintoríny

Cmentarz żydowski w Dukli – miejsce wiecznego spoczynku członków społeczności żydowskiej niegdyś zamieszkującej Duklę i okoliczne miejscowości. Składa się z dwóch części. Starsza powstała przypuszczalnie w XVIII w., nowszą otworzono w 1870 r. Zdeprawowany przez Niemców w czasie II wojny światowej. W 1989 r. został wpisany do rejestru zabytków. Jego stara część ma formę trapezu i powierzchnię około 0,9 ha, zaś nowa kształt prostokąta i powierzchnię około 0,4 ha. Powstanie starego cmentarza i późniejsze założenie nowego jest ściśle związane z prężnym rozwojem tutejszej gminy żydowskiej, która powstała w 1742 r. Najwcześniejsze wzmianki o żydowskim osadnictwie w Dukli pochodzą z 1676 r.

The Jewish cemetery in Dukla is the place of eternal rest of the members of the Jewish community that used to live in Dukla and the surrounding villages. It consists of two sections. The older one was probably built in the 18th century, and the newer one was opened in 1870. The cemetery was devastated by the Germans during World War II. In 1989, it was entered into the register of monuments. Its older section is trapezoidal and has an area of about 0.95 ha, while the newer rectangular section is about 0.4 ha. The construction of both the old and the new cemeteries is closely related to the dynamic development of the local Jewish community, which was established in 1742. The earliest records of Jewish settlement in

Fragment Macewy na cmentarzu żydowskim w Dukli z XX wieku, fot. Krystyna Boczar-Różewicz
Fragment of a matzevah at the 19th-century Jewish cemetery in Dukla
Fragment macevy na židovskom cintoríne v Dukle z 20. stor.

Dukla come from 1676. At that time, however, before the creation of an independent community, the Dukla Jews buried their dead in other nearby towns with cemeteries - Rymanów or Nowy Żmigród.

Macewa na cmentarzu żydowskim w Dukli z XIX wieku, fot. Juliusz Stola
Matzevah at the 19th-century Jewish cemetery in Dukla
Maceva na židovskom cintoríne v Dukle z 19. stor.

Židovský cintorín v Dukle - miesto večného odpočinku členov židovskej komunity, ktorí v minulosti obývali Duklu a v okolité obce. Skladá sa z dvoch častí. Staršia bola postavená pravdepodobne v 18. storočí, novšia znikla v roku 1870. Počas 2. svetovej vojny ho devastovali Nemci. V roku 1989 bol zapísaný do registra pamiatok. Jeho stará časť má formu lichobežníka a rozlohu asi 0,95 ha, zatiaľ čo nová je obdĺžniková a má rozlohu asi 0,4 ha. Vznik starého cintorína a následné zriadenie nového úzko súvisí s dynamickým rozvojom miestnej židovskej obce, ktorá bola založená v roku 1742. Najstaršie zmienky o židovskom osídlení v Dukle pochádzajú z roku 1676. V tom čase však, pred vznikom samostatnej obce, duklianski Židia pochovávali svojich mŕtvych v iných blízkyh lokalitách, ktoré mali cintoríny, ako napríklad Rymanów alebo Nowy Żmigród.

fot. Juliusz Stola

Fragments of matzevahs and blooming bear garlic at the 19th-century Jewish cemetery in Dukla
Fragments of matzevahs and blooming bear garlic at the 19th-century Jewish cemetery in Dukla
Fragments of matzevahs and blooming bear garlic at the 19th-century Jewish cemetery in Dukla

Przystanek 16

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dukli

The Municipal Sports and Recreation Centre

Mestské športovo-rekreačné stredisko

Ścieżkę po Dukli kończy wizyta w MOSiR Dukla. Ośrodek oferuje ciekawe formy spędzania wolnego czasu: od meczu na kortach tenisowych, rozgrywkę koszykówki, piłki nożnej, siatkówki plażowej, jazdę po torze rowerowym pumptrack po oczyszczenie w saunie lub wizytę na siłowni. Kiedy skierujesz się żółtym szlakiem łącznikowym do Głównego Szlaku Beskidzkiego dotrzesz do „Drogi do zdrowia”, przy której umieszczona jest siłownia zewnętrzna przy ul. Jana Pawła II. Następnym punktem jest wiata turystyczna z miejscem na ognisko oraz platformą widokową, a także urządzeniami do ćwiczeń i kącikiem edukacyjnym. Skorzystaj z bogatej oferty aktywnego spędzania czasu, jaką oferuje dukielski ośrodek sportu, bo jak wiadomo – w zdrowym ciele zdrowy duch!

The “Around Dukla” route ends with a visit to MOSiR Dukla. This centre offers interesting ways to spend your free time: from a match on its tennis courts to basketball, football, beach volleyball, cycling on the pump track, a steam in the sauna or a visit to the gym. If you follow the yellow hiking trail that connects to the Main Beskid Trail, you will reach the "Road to Health" with its outdoor gym. Next you will find a shelter for tourists with a fireplace and a viewing platform, as well as exercise equipment and an educational corner. Why not take advantage of the wide range of active leisure activities offered by the Dukla sports centre,

Obiekty sportowe MOSiR Dukla z lotu ptaka, nocą, fot. Robert Neumann
Sports facilities of the Municipal Sports and Recreation Centre in Dukla – a bird's eye night view
Sportové areály MOSiR [Mestského športovo-rekreačného strediska] Dukla z vtáčej perspektívy, v noci

because as we all know - a healthy body means a healthy mind!

Cesta po Dukle končí návštevou MOSiR Dukla. Stredisko ponúka zaujímavé formy trávenia voľného času: od zápasu na tenisových kurtoch, cez basketbal, futbal, plážový volejbal, bicyklovanie na cyklotrase pumptrack až po očistenie tela v saune alebo návštevu posilňovne. Keď sa vydáte po žltej spojovacej

Plac zabaw na obiektach MOSiR Dukla – pumptrack, fot. Krystyna Boczar-Rózewicz
Playground at the Dukla Municipal Sports and Recreation Centre – pump track
Detcké ihrisko v areáli MOSiR Dukla – pumptrack

trase na Hlavný beskydský chodník, dostanete sa na „Cestu k zdraviu“, pri ktorej sa nachádza vonkajšia posilňovňa. Ďalším bodom je turistický prístrešok s miestom na ohnisko a vyhladkovou plošinou, a tiež cvičebným vybavením a náučným kútikom. Pre milovníkov cyklovýletov bola v MOSiR zriadená požičovňa MTB a elektrobicyklov. Využite širokú ponuku a voľnočasových aktivít, ktoré ponúka športové stredisko v Dukle, pretože ako viete - v zdravom tele zdravý duch!

Ścieżkę historyczno-przyrodniczą „Po Dukli“, która uatrakcyjnia transgraniczny szlak rowerowy „Beskidzkie Muzea“, można przejść pieszo, przejechać rowerem, można zwiedzić wirtualnie. Znajdujące się na szlaku muzea, po stronie polskiej i słowackiej: Muzeum Historyczne – Pałac w Dukli, Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej, Izba Pamięci w Olchowcu, Muzeum Wojenne w Svidníku, Muzeum Kultury Ukraińskiej można odwiedzić również wirtualnie. Na przystanku nr 16 znajduje się wypożyczalnia rowerów, stacja naprawy rowerów i stacja małej elektromobilności. Rowery można wypożyczać w Miejskim Ośrodku Sportu i Rekreacji.

The "Around Dukla" historical and natural path, which makes the Cross-Border Bicycle Trail "Beskidzkie Museums" more attractive, can be walked, cycled or visited virtually. Polish and Slovak museums on the trail: the Historical Museum - Palace in Dukla, the Museum of Lemko Culture in Zyndranowa, the Memorial Room in Olchowiec, the War Museum in Svidník, the Museum of Ukrainian Culture and the Museum of Icons can also be visited virtually. At stop no. 16 there is a bicycle rental, bicycle repair station and a small electromobility station. Bicycles can be rented at the Municipal Sports and Recreation Centre.

Prírodovedno-historický chodník „Po Dukle“, ktorý zatriktívňuje cezhraničnú cyklotrasu „Beskidzské Múzeá“, je možné prejsť, prejsť na bicykli alebo navštíviť virtuálne. Múzeá na poľskej a slovenskej strane chodníka: Historické múzeum - Palác na Dukle, Múzeum lemkovskej kultúry v Zyndranowej, Pamätná izba v Olchowci, Vojenské historické múzeum vo Svidníku, expozície Múzea ukrajinskej kultúry je možné navštíviť aj virtuálne. Na zastávke č.16 je požičovňa bicyklov, stanica na opravu bicyklov a malá stanica elektromobility. V Mestskom športovom a rekreačnom stredisku si môžete požičať bicykle.

Wypożyczalnia rowerów przy MOSIR w Dukli, fot. Anna Chłopecka
Bike rental at MOSIR in Dukla, photo by Anna Chłopecka
Požičovňa bicyklov v MOSIR v Dukle

www.360.dukla.pl

ISBN: 978-83-65340-16-0